

Akademie výtvarných umění v Praze
Studijní program Výtvarná umění
Ateliér Socha 1 / škola Lukáše Rittsteina

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Living in fantasy while having no reality
Living in fantasy while having no reality

Vypracovala: Linda Páleníková
Vedoucí diplomové práce: Mgr.akad.soch Lukáš Rittstein
Oponent diplomové práce: MgA.Pavel Karous, Ph.D.

Akademický rok 2018/2019

Figurální kompozice s animalistickými prvky je symbolickým zobrazením hierarchických poměrů mezi dívkou - pomyslnou královnou tohoto sousoší – a zvířecích a dalších plastik, volně vyjadřujících mytologické uspořádání světa. Hledání vzájemných spojitostí a jejich celkové provázanosti je řešením k existencionálním otázkám smyslu života, dekadence a tlaku dnešní materialistické doby, které jsou v současnosti vyvíjeny na jedince.

Figurální ztvárnění a hledání identity skrze zvíře je součástí obrazu existencionální kontinuity. Zvíře je použito jako atribut, navozuje asociace nejen ze snů a mýtů, ale i z osobního života. Provázanost jednotlivých symbolů vycházejících z archetypálních hlubin kolektivního nevědomí, pojmání role zvířete v jeho vyobrazení v umění a především nalezení vlastního mysticismu a rovnováhy, je vyobrazením vnímání teď a tady. Vymezením vlastní identity, pomocí výprav do snu a podvědomí, vybírám symboly a gesta, které obracím proti historii a jejich klasickému výkladu. Tyto symboly a gesta transformuji, měním, sjednocuji ve své imaginaci a následně je rekonstruuji v nové uskupení vycházejícího z vlastního potencionálu.

Postava nahé dívky, sedící na trůnu v centru sousoší jako jediná figurální plastika a bez mužského elementu, nás klidným a zasněným výrazem ujišťuje, že je vše v pořádku a pod kontrolou. Je jako pramáti, královna či hrdinka doby nesoucí všechnu její tíhu. Beton a laminát jsou materiály, které při odlívání potřebují opačné postupy, aby došlo k jejich vytvrzení. Dva odlišné materiály odkazují k dualitě a zároveň syntéze paradoxních vlastností, tak jako je tomu u každého člověka. Použitím vlastního odlitku, příklonem k vlastnímu egu dochází ke smíření nad sebou samým a přiznáním sebe jako vlastní múzy.

Kámen levitující nad hlavou ve smyslu vlastního sebepoznání. Tíha, která je na nás vyvíjena dnes a denně. Kámen, nepoznaný stín a jeho záměna za věc - v některých případech nejsme schopni odlišit tíhu od stínu. Protože "Konfrontovat člověka s jeho vlastním stínem znamená ukázat mu rovněž jeho světlo. Pokud člověk jen jedinkrát zkusil, že stojí mezi dvěma protiklady a rozhoduje, pak nutně cítí, co znamená vlastní bytostné Já. Kdo si zároveň uvědomuje svůj stín a své světlo, vidí se ze dvou stran a tím se dostává do středu."²

Zpozorujeme-li stín, je snadné se mu vyhnout či pracovat s vědomím, že se jedná o náš vlastní stín a naše vlastnosti. Ovšem je-li stín zhmotněním stínu tíhy, ve smyslu nátlaku doby, která na nás padá a působí, může být těžké odlišit jedno od druhého. Výsledná záměna vlastního stínu za tíhu posléze vede ke komplikovanému řešení vyvstálé situace, kdy je lidská bytost zahnána do kouta a hrozí celkové zhroucení jejích dosavadních hodnot. Východiskem udržení neuspořádanějšího stavu je dodržování křehké rovnováhy a rozlišování jednotlivých nuancí. Pokud dojde k její ztrátě, kámen spadne a dochází k dekonstrukci celku.

Motiv psa se objevuje v několika rovinách. První je sedící pes po levici, který zaujímá místo krále, mužského elementu. Pes upřeně hledí kupředu.

Nonverbální dialog mezi člověkem a němou tváří. Zvíře nahrazující partnera ve smyslu čisté neopětované lásky. Silné pouto založené na dialogu mezi dvěma odlišnými druhy. Modrý samostatně stojící pes v IKB provedení odkazuje k hledání mystického univerzalizmu, tak jako je nazíráno v dílech Yves Kleina.

Křehká silueta psa ze zdravotnického materiálu s přidaným vnitřním červeným obsahem. Symbolika dvou materiálů jako rozporu mezi vědeckým a filozofickým poznáním.

Dva betonoví lvi v tomto architektonickém vzezření jsou opěrnými prvky centrálního sousoší. Lví síla a sebevědomí poukazuje na magickou moc duchovního nitra, probouzejícího se vědomí sebe sama, především v podobě porozumění spirituální nesmrtelné podstaty lidského bytí. Vyrovnanost a dualita, kterou na sebe navzájem účinkují je nosným stabilizačním prvkem v základní rovině mezilidských vztahů.

Zhruba osm set padesát metrů vlákna recyklované textilie tvoří šest metrů dlouhý koberec. Ten je jedním směrem rozprostřen od centrálního dění a druhým směrem utváří prostor pro přijímání. Koberec jako katarze. Zbavením se špatného a opačně jako pozvánka pro nové.

Nové je střeženo opatrností. Had se vztyčenou hlavou. Proměňující se barva pod úhlem pohledu. Vyhodnocení situace ze dvou stran. Naznačena je rozdílná pověst zvířete: v negativním smyslu chápaného jako ďábelského pokušitele, stvořeného ze země a temnoty či jako symbolu životní síly a bájně energie. Had jako mocný Uroboros se ovšem nezakousává do ocasu, ale vine se kupředu. Had lesklý, rychlý, neuchopitelný. Had jako šíp času. Had dohlížející na příčinu a následek. Had ochránce.

John Berger ve své knize uvádí, že se: "Snažíme definovat univerzální použití zvířecích znaků, abychom zmapovali zkušenost světa, protože tato zkušenost je téměř ztracena."¹. Rozdílné pohledy na roli zvířete, která se v průběhu dějin měnila v dlouhých časových úsecích, většinou spojených s příslušnými kultovními rituály, filosofickým nahlížením či změnami ve vývoji společnosti. Tyto aspekty vedou k pojmání zvířete coby objektu v prostoru a zapříchují, že jeho váha je stejná jako ve figurálním vyobrazení.

Rozbíváním, dekonstrukcí a deformací provádím soukromou reformu, oproštěnou od akademické uniformity a nalézám svou individuální. Prvky v sousoší tvoří kompaktní celek a zároveň jednotlivě poskytují "podhoubí" pro nově vznikající série, ze kterých vychází tato práce. Jde o skládání stále kompaktnějších a provázanějších celků. Doživotní snahy o vybudování svébytného komplexu. Jde o odkaz k novodobému mysticismu, podobně jako jej můžeme vnímat v dílech Matteho Barneyho, Gregoryho Crewdsona či vizuálních obrazech Davida Lynche. "Po celý svůj život máme vedle nově získaného, zaměřeného a adaptovaného myšlení ještě fantazijní myšlení, které odpovídá archaickým duševním stavům. Tak jako naše těla doposud uchovávají v mnoha svých orgánech relikty starých funkcí a stavů, tak i náš duch, který sice zdánlivě odrostl oněm archaickým pudovým tendencím, nese ještě znaky prodělaného vývoje a to, co je v něm prastaré, opakuje alespoň ve snech a fantaziích."³

Použitá literatura

1. BADALÍKOVÁ, Olga. *Zvíře v současné prostorové tvorbě*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4007-1, str.12
2. JUNG, Carl Gustav. *Člověk a duše*. Praha: Academia, 1995. ISBN 80-200-0543-9, str. 167
3. JUNG, Carl Gustav. *Člověk a duše*. Praha: Academia, 1995. ISBN 80-200-0543-9, str.198

